

Adroddiad arolygiad monitro blynyddol ar:

Cilddewi Uchaf

Dyddiad yr arolygiad: Hydref 2013

gan

**Estyn, Arolygiaeth Ei Mawrhydi dros Addysg
a Hyfforddiant yng Nghymru**

Mae'n ofynnol i ymweliadau monitro blynyddol Estyn ag ysgolion annibynnol ac ysgolion arbennig annibynnol yng Nghymru yn adrodd ar b'un a yw rheoliadau safonau cofrestru Cynulliad Cenedlaethol Cymru (CCC) ar gyfer ysgolion annibynnol yn cael eu bodloni a, lle na chaiff y rhain eu bodloni, beth y mae angen iddynt ei wneud er mwyn cydymffurfio.

Mae mwy o wybodaeth ynghylch y rheoliadau ar gyfer yr ymweliad monitro hwn i'w gweld yn y dogfennau canlynol:

- Llywodraeth Cynulliad Cymru: *Llawlyfr Gwybodaeth a Chofrestru Ysgolion Annibynnol*, Ebrill 2004; a
- Chylchlythyr y Swyddfa Gymreig 37/94: *Ysgolion annibynnol sy'n derbyn disgyblion ag anghenion addysgol arbennig*:
 - paragraffau 1-8: caniatáu/dileu cymeradwyaeth;
 - paragraff 42: newidiadau i gymeriad, rheolaeth neu ofalaeth ar yr ysgol; a
 - 37/94 paragraff 43: gwahaniaethau sylweddol o'r nifer a gymeradwywyd.

Cymerwyd pob rhagofal posibl i sicrhau bod y wybodaeth yn y ddogfen hon yn gywir adeg ei chyhoeddi. Dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau neu sylwadau ynglŷn â'r ddogfen hon/cyhoeddiad hwn at:

Yr Adran Gyhoeddiadau

Estyn

Llys Angor

Heol Keen

Caerdydd

CF24 5JW neu drwy anfon e-bost at cyhoeddiadau@estyn.gov.uk

Mae'r cyhoeddiad hwn a chyhoeddiadau eraill gan Estyn ar gael ar ein gwefan:

www.estyn.gov.uk

Cyfieithwyd y ddogfen hon gan Trosol (Saesneg i Gymraeg).

© Hawlfraint y Goron 2013: Gellir aildefnyddio'r adroddiad hwn yn ddi-dâl mewn unrhyw fformat neu gyfrwng ar yr amod y caiff ei aildefnyddio'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol. Rhaid cydnabod y deunydd fel hawlfraint y Goron a rhaid nodi teitl yr adroddiad penodol.

Dyddiad cyhoeddi: 30/12/2013

Gwybodaeth am yr ysgol

Ysgol	Cilddewi Uchaf
Rhif yr ysgol	669/6012
Diben yr ymweliad	Arolygiad monitro blynyddol
Dyddiad yr ymweliad	23 Hydref 2013
Perchennog	Castlecare Cymru Ltd
Staff	Trefniadau dros dro: darperir yr addysg gan staff gofal ac athro cyflenwi rhan-amser.
Nifer y disgyblion	1 disgybl
Darpariaeth	Darpariaeth dydd yn gysylltiedig â'r cartref plant
Y math o anghenion addysgol arbennig (AAA) y mae'r ysgol yn darparu ar ei gyfer	Anawsterau cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol
Arolygiad Adran 163 diwethaf	Hydref 2009
Arolygiad monitro blynyddol diwethaf	Hydref 2011
Ymweliad diwethaf gan AGGCC	Gorffennaf 2013

Gwybodaeth am y tîm

Arolygydd Cofnodol	Rosemary Lait AEM
Arolygydd Tîm	Anthony Mulcahy AEM

Cyd-destun

Mae Cilddewi Uchaf yn un o nifer o ysgolion annibynnol bach sy'n cael eu gweithredu yng Nghymru gan Castlecare Cymru. Mae'r ysgol wedi ei lleoli mewn lleoliad gwledig yn Sir Gaerfyrddin. Mae'r ysgol yn addysgu hyd at dri o fechgyn neu ferched 8 i 16 oed sy'n byw yng nghartref plant cysylltiedig y sefydliad. Gall disgyblion fod â datganiad o anghenion addysgol arbennig.

Mae athro arweiniol yn goruchwyllo darpariaeth addysg ar draws holl ysgolion Castlecare yng Nghymru. Gadawodd yr athro rhan-amser parhaol yr ysgol yn ddiweddar i fynd i swydd arall. Er bod athro newydd wedi cael ei benodi, nid yw'n eglur pryd y bydd yn ymuno â'r ysgol. Ar hyn o bryd, mae'r ysgol yn trefnu bod staff gofal a staff cyflenwi'n darparu addysg. Bu athro cyflenwi rhan-amser yn darparu gwersi yn ystod yr arolygiad ond nid oedd wedi addysgu yn yr ysgol o'r blaen.

Ni chynhaliodd Estyn arolygiad monitro blynyddol yn 2012. Ar y pryd, roedd yr holl bobl ifanc a oedd yn byw yn y cartref plant yn mynychu ysgolion a gynhelir, felly nid oedd Cilddewi Uchaf yn darparu addysg.

Nid yw AEM yn gallu adrodd ar gynnydd yr ysgol wrth fynd i'r afael â holl argymhellion yr arolygiad monitro blynyddol yn 2011. Nid oes digon o dystiolaeth i lunio barn oherwydd newidiadau ymhlith staff.

Prif ganfyddiadau

Cryfderau

Dyma gryfderau'r ysgol:

- mae'r ysgol yn darparu amserlen sylfaenol i ailgysylltu'r disgybl ag addysg;
- mae'r disgybl wedi gwneud cynnydd, ac mae ei bresenoldeb ac ymddygiad wedi gwella ers iddo ymuno â'r ysgol;
- lluniodd yr athro blaenorol gynlluniau gwersi ar gyfer addysg bersonol, gymdeithasol ac iechyd sy'n fanwl a pherthnasol, ac sy'n darparu arfarniad priodol. Roedd y cynlluniau hyn yn galluogi staff nad ydynt yn addysgu i ddarparu gwersi addas;
- mae'r ystafell ddosbarth yn darparu amgylchedd dysgu priodol ac mae digon o adnoddau addas;
- mae'r ysgol yn gwneud defnydd da o amrywiaeth o gyfleusterau chwaraeon lleol sy'n galluogi'r disgybl i ymgysylltu â'r gymuned; ac
- mae gan staff gofal gyfleoedd da i ennill cymwysterau mewn cefnogi dysgu.

Meysydd i'w datblygu

Dyma feysydd yr ysgol i'w datblygu:

- mae trefniadau staffio dros dro'n cael effaith negyddol ar effeithiolrwydd yr ysgol;
- nid yw arweinwyr a rheolwyr yn sicrhau bod disgyblion yn cael mynediad priodol i raglen addysg gynlluniedig, amser llawn;
- mae'r amserlen bresennol yn darparu gwersi ffurfiol i'r disgybl ar ddechrau pob diwrnod. Mae gan y gwersi hyn amcanion dysgu a chynlluniau gwersi. Fodd bynnag, mae'r amserlen ar gyfer gweddill yr wythnos yn rhy ysbeidiol. Nid yw'r ysgol yn llunio cynlluniau digonol gydag amcanion dysgu eglur ar gyfer pob sesiwn. Nid oes cydlynid cyffredinol i'r rhaglen ac nid yw'r amrywiaeth o weithgareddau yn ddigon eang. Nid yw gweithgareddau bob amser yn briodol i oedran ac nid ydynt bob amser yn ddigon trylwyr;
- nid oes digon o dystiolaeth o werthuso deilliannau llawer o'r gweithgareddau i hysbysu'r camau nesaf o ddysgu; ac
- mae'r ysgol wedi paratoi polisi ysgrifenedig i hyrwyddo ymddygiad da ymhlith disgyblion sy'n amlinellu'r cosbau i'w mabwysiadu pe byddai'r disgyblion yn camymddwyn. Nid yw'r polisi'n cynnwys digon o bwyslais ar wobrwyo ymddygiadau priodol.

Argymhellion

- A1** Sicrhau cydymffurfiad â Rheoliadau Safonau Ysgolion Annibynnol (Cymru) 2003
- A2** Sicrhau bod trefniadau addysgu parhaol yn cael eu rhoi ar waith ar unwaith
- A3** Datblygu system effeithiol ar gyfer cynllunio tymor canolig sy'n:
- defnyddio asesu ar gyfer dysgu'n effeithiol i ystyried cynnydd ac anghenion dysgu disgyblion unigol yn llawn;
 - darparu amrywiaeth digon eang o weithgareddau addas; a
 - gosod nodau ac amcanion eglur
- A4** Sicrhau bod targedau disgyblion o fewn eu cynlluniau addysg unigol (CAU) yn benodol ac yn fesuradwy, yn adlewyrchu camau bach o gynnydd ac yn cael eu hadolygu'n rheolaidd
- A5** Cyflwyno system wobrwyo fwy strwythuredig i annog ymddygiad da a phresenoldeb da, a sicrhau bod yr holl staff yn ei defnyddio'n gyson

Cynnydd wrth fynd i'r afael a'r argymhellion o'r nodyn ymweliad neu'r adroddiad arolygu blaenorol

Argymhelliad 1: Sicrhau bod staff addysgu yn elwa ar system fonitro a gwerthuso reolaidd sy'n canolbwyntio ar y safonau a gyflawnir gan ddisgyblion

Mae rhy ychydig o dystiolaeth i lunio barn mewn perthynas â'r argymhelliad hwn.

Argymhelliad 2: Sicrhau bod arsylwadau dosbarth yn arwain at adborth a phwyntiau gweithredu ysgrifenedig ar gyfer athrawon

Mae rhy ychydig o dystiolaeth i lunio barn mewn perthynas â'r argymhelliad hwn.

Argymhelliad 3: Sicrhau bod yr adroddiad hunanarfarnu a'r cynllun gwella ysgol yn cael eu cysylltu'n agos a bod gan y cynllun flaenoriaethau a meini prawf llwyddiant eglur

Aethpwyd i'r afael â'r argymhelliad hwn i raddau helaeth.

Mae'r ysgol wedi llunio adroddiad hunanarfarnu sydd wedi'i gysylltu'n agos â'r cynllun gwella ysgol. Fodd bynnag, mae symudiad sylweddol ym mhoblogaeth disgyblion yr ysgol a hefyd bu newidiadau ymhlith y staff. O ganlyniad, mae'n anodd i'r athro arweiniol sicrhau bod yr adroddiad hunanarfarnu, a thargedau yn y cynllun gwella, bob amser yn berthnasol i'r sefyllfa ddiweddaraf.

Argymhelliad 4: Sicrhau bod mwy o fynediad i adnoddau technoleg gwybodaeth a chyfathrebu (TGCh) ar gyfer athrawon a dysgwyr

Aethpwyd i'r afael â'r argymhelliad hwn yn llawn.

Mae'r ysgol wedi gwneud darpariaeth briodol ar gyfer adnoddau TGCh ar gyfer athrawon a dysgwyr. Mae cyfrifiadur yn yr ystafell ddosbarth sydd â mynediad i'r rhyngwyd.

Argymhelliad 5: Sicrhau bod targedau o fewn y CAU yn benodol a mesuradwy ac yn adlewyrchu camau bach o gynnydd

Mae rhy ychydig o dystiolaeth i lunio barn mewn perthynas â'r argymhelliad hwn.

Cydymffurfiad â'r safonau ar gyfer cofrestru

Safon 1: Ansawdd yr addysg a ddarperir gan yr ysgol

Nid yw'r ysgol yn bodloni'n llawn y gofynion rheoleiddiol ar gyfer y safon hon. Er mwyn cydymffurfio'n llawn â Rheoliadau Safonau Ysgolion Annibynnol (Cymru) 2003, dylai'r ysgol:

- sicrhau bod y polisi cwricwlwm yn cael ei gefnogi gan gynlluniau a chynlluniau gwaith priodol, a'i fod yn cael ei weithredu'n effeithiol; [1(2)]
- rhoi profiad i ddisgyblion o oedran ysgol gorfodol yn y meysydd dysgu canlynol: ieithyddol, mathemategol, gwyddonol, technolegol, dynol a chymdeithasol, corfforol, ac esthetig a chreadigol; [1(2aii)]
- sicrhau bod y deunydd pwnc yn briodol ar gyfer oedran a gallu'r disgyblion, gan gynnwys y disgyblion hynny â datganiad; [1(2b)]
- sicrhau bod gwersi'n cael eu cynllunio'n dda, bod dulliau addysgu yn effeithiol a bod gweithgareddau addas yn cael eu defnyddio; [1(3c)] a
- darparu fframwaith i asesu gwaith disgyblion yn rheolaidd ac yn drylwyr a defnyddio gwybodaeth o asesiadau o'r fath i gynllunio'r addysgu fel y gall disgyblion wneud cynnydd. [1(3g)]

Nid oedd AEM yn gallu barnu cydymffurfiad yr ysgol â'r rheoliadau'n ymwneud ag ansawdd yr addysgu [1 (3a, b, ch a d)] oherwydd nid oes gan yr ysgol athro parhaol.

Safon 2: Datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol disgyblion

Nid yw'r ysgol yn bodloni'n llawn y gofynion rheoleiddiol ar gyfer y safon hon. Er mwyn cydymffurfio'n llawn â Rheoliadau Safonau Ysgolion Annibynnol (Cymru) 2003, dylai'r ysgol:

- gynorthwyo disgyblion i werthfawrogi a pharchu eu diwylliant eu hunain a diwylliannau eraill, mewn modd sy'n hyrwyddo goddefgarwch a chytgord rhwng traddodiadau diwylliannol gwahanol. [2d]

Safon 3: Lles, iechyd a diogelwch disgyblion

Nid yw'r ysgol yn bodloni'n llawn y gofynion rheoleiddiol ar gyfer y safon hon. Er mwyn cydymffurfio'n llawn â Rheoliadau Safonau Ysgolion Annibynnol (Cymru) 2003, dylai'r ysgol:

- weithredu'r polisi ysgrifenedig yn ymwneud ag iechyd a diogelwch disgyblion mewn gweithgareddau y tu allan i'r ysgol yn fwy effeithiol; [3(2c)]
- cadw cofnod ysgrifenedig o gosbau a osodwyd ar ddisgyblion am droseddau disgyblu difrifol sydd ar wahân i'r cofnodion a gedwir gan y cartref plant; [3(8)] a
- chynnal cofrestr derbyn a phresenoldeb yn unol â Rheoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) 1995. [3(9)]

Safon 4: Addasrwydd perchenogion a staff

Ar sail yr ymweliad hwn, nid oes tystiolaeth sy'n dangos nad yw'r ysgol yn bodloni'r gofynion rheoleiddiol ar gyfer y safon hon.

Safon 5: Adeiladau a llety preswyl ysgolion

Ar yr ymweliad hwn, ni wnaeth Estyn arolygu Safon 5.

Safon 6: Darparu gwybodaeth

Ar sail yr ymweliad hwn, nid oes tystiolaeth sy'n dangos nad yw'r ysgol yn bodloni'r gofynion rheoleiddiol ar gyfer y safon hon.

Safon 7: Y dull o drafod cwynion

Ar sail yr ymweliad hwn, nid oes tystiolaeth sy'n dangos nad yw'r ysgol yn bodloni'r gofynion rheoleiddiol ar gyfer y safon hon.

Argymhelliad ynghylch cofrestru

Wrth ystyried cofrestru'r ysgol hon, mae'n bosibl y bydd Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn dymuno ystyried yr argymhelliad canlynol:

- nid yw'r ysgol ar hyn o bryd yn bodloni gofynion Rheoliadau Safonau Ysgolion Annibynnol (Cymru) 2003. I gydymffurfio'n llawn â'r gofynion hyn, dylai'r ysgol fynd i'r afael â'r materion a nodir uchod ar gyfer pob safon.

Ni ddylai barnau'r arolygwyr o'r arolygiad monitro blynyddol hwn ddylanwadu ar ganfyddiadau arolygiad Adran 163 llawn yn y dyfodol.